

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 18 december 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de verstrekking van een badprothese.

Bij uw adviesaanvraag heeft u ook een kopie van het dossier gestuurd. Op 25 januari 2024 heeft het Zorginstituut het voorlopig advies aan uw commissie verstuurd. Vervolgens heeft uw commissie op 6 maart 2024 het hoorzittingsverslag van 28 februari 2024 en een aanvullend stuk aan het Zorginstituut verzonden met het verzoek om een definitief advies.

In artikel B.17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Het voorlopig advies d.d. 25 januari 2024 wordt hieronder voor de volledigheid herhaald.

Voorlopig advies

Situatie van verzoekster

Verzoekster maakt sinds de amputatie van haar rechterbeen gebruik van een C-Leg. Zij geeft aan dat ze een actief leven heeft, maar ook beperkt is met een prothese.

Verzoekster heeft bij verweerder een aanvraag ingediend voor een badprothese.

Verzoekster geeft aan dat zij met een badprothese weer staand kan douchen. Ook kan verzoekster met een badprothese het strand of zwembad bezoeken. Met haar huidige prothese (C-leg) moet zij haar schoenen aanhouden, waardoor ze niet door het zand kan lopen. Het is zeer vervelend om met één been en twee krukken door het zand voort te bewegen en ook in het zwembad moet zij oppassen voor gladheid. Een badprothese biedt meer veiligheid, omdat zij met de C-leg niet het water in kan gaan, aldus verzoekster.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat geen sprake zou zijn van doelmatige zorg.

Volgens verweerder zijn er voor binnenshuis doelmatigere voorzieningen beschikbaar, zoals een douchestoel of hoes. Verweerder stelt dat de thuissituatie is aan te passen met beugels en een antislipvloer, zodat verzoekster veilig kan douchen.

Verweerder voert aan dat het in dit geval gaat om gebruik op onregelmatige basis, bijvoorbeeld bij het zwemmen en op vakantie. Volgens verweerder heeft verzoekster met de C-leg een goede voorziening en zou de badprothese enkel voor meer gemak zorgen. Gezien de voorliggende alternatieven en de beperkte frequentie, is verweerder van standpunt dat verzoekster niet redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

Juridisch kader

Polisvoorwaarden

In artikel B.17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven met verwijzing naar de Regeling zorgverzekering (Rzv) en het Reglement Hulpmiddelen, behorende bij de zorgverzekering.

In artikel B.17.6 van het Reglement zijn nadere voorwaarden gesteld voor 'uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking'.

Ook is in het Reglement¹ geregeld dat sprake moet zijn van doelmatige zorg. Er moet altijd een indicatie voor de zorg zijn en het mag geen onnodig dure zorg zijn, aldus het Reglement.

Toepasselijke regelgeving

'Uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking daarvan' zijn geregeld in artikel 2.6, onderdeel a, van de Rzv en nader uitgewerkt in artikel 2.8 van de Rzv.

Een badprothese is een hulpmiddel als bedoeld in artikel 2.8, sub a, onder 1°, van de Rzv: 'Hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van de onderste en bovenste extremiteiten'.

Redelijkerwijs aangewezen op

Volgens artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) heeft een verzekerde slechts recht op een vorm van zorg of een dienst voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen. Een hulpmiddel moet geschikt zijn om de beperkingen/belemmeringen van de verzekerde in aanvaardbare mate te compenseren. Daarbij dienen, indien het gaat om een verstrekking in de vorm van een hulpmiddel, de aard, kwaliteit en constructie van dat middel, alsmede de concrete feiten en omstandigheden waarin de individuele verzekerde op het gebruik ervan is aangewezen, richtinggevend te zijn.²

¹ Zie artikel 2.5 van het Reglement.

² CRvB, 15 augustus 2007, 05/5963 ZFW en CRvB, 19 september 2007, 06/1478 ZFW.

Doelmatigheid

Vervolgens is het uitgangspunt dat de doelmatigheid een onderwerp is dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Hierbij kunnen de kosten in overweging worden genomen. De verstrekking moet niet onnodig duur zijn. Van een onnodig dure voorziening is sprake als in plaats van deze voorziening goedkopere adequate, alternatieve hulpmiddelen voorhanden zijn. Het Zorginstituut kan niet adviseren over de doelmatigheid.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Uit het dossier is op te maken dat de indicatie voor een beenprothese niet in geschil is. Verzoekster is als gevolg van een transfemorale amputatie van haar rechterbeen aangewezen op een bovenbeenprothese. Zij beschikt over een C-leg. Een C-leg is een bovenbeenprothese welke is voorzien van een microprocessor gestuurde, auto-adaptieve knie (AAK). Hierbij worden de standfase en zwaafase van het been elektronisch gestuurd.

De vraag in geschil is of verzoekster naast de C-leg is aangewezen op een badprothese. Hierbij gaat het om een tweede prothese.

Een indicatie voor een badprothese naast een reguliere prothese vanuit de Regeling zorgverzekering (Rzv) kan bestaan als er een medische reden is voor gebruik van de badprothese. Er is bijvoorbeeld een medische indicatie om te zwemmen en andere/ voorliggende voorzieningen kunnen niet volstaan. Indien hier geen sprake van is, zoals in geval van verzoekster, moet verstrekking vanuit de Rzv beoordeeld worden op basis van doelmatigheid. Zoals ook in het juridisch kader is uiteengezet, is het aan de zorgverzekeraar om de doelmatigheid te beoordelen.

Aangevraagde badprothese

Verzoekster geeft in het dossier aan dat de badprothese het leven dat nu enigszins beperkt is, een stuk zal veraangenamen. Zij probeert alles, maar sommige dingen gaan niet meer of langzamer. Met een badprothese kan zij veilig naar het strand en zwembad. Nu moet zij met twee krukken en op één been naar het strand en zwembad. Dit is op het strand en langs de vloedlijn niet te doen, omdat de krukken het zand in gaan waardoor het lopen moeizaam gaat. Met een computergestuurde prothese met schoenen aan door het zand en langs de vloedlijn lopen is niet haalbaar. Met de huidige prothese kan zij niet zonder schoenen lopen, omdat de prothese is afgesteld op de schoenen die zij draagt. In het zwembad is de kans op uitglijden groot. Een badprothese zou haar ook helpen om staand te kunnen douchen. Nu zit zij op een krukje of gaat in bad, wat een belasting is voor haar armen en schouders. Ook heeft verzoekster een jacuzzi waar zij met een badprothese meer gebruik van zal kunnen maken.

Volgens verzoekster zal zij gedurende het jaar genoeg gebruik maken van de badprothese. Zij gaat graag met de hond naar het strand. Zodra het weer het toelaat gaat zij naar het strand of zwembad, zowel in de zomer als winter, en vakantie naar een warm land met strand is ook favoriet. Nu beperkt zij deze bezoeken omdat het zich met één been en twee krukken door het zand op het strand voortbewegen zeer vervelend is en onveilig bij het zwembad door gladheid. De badprothese geeft naast het veraangenamen van het leven ook meer veiligheid, aldus verzoekster.

Revalidatiearts over de motivatie van de aanvraag

De revalidatiearts geeft in de aanvraag van 12 januari 2023 als motivatie aan dat verzoekster nooit op krukken loopt en dat het zonder badprothese voor douchen en bad op andere plekken dan thuis een onveilige situatie geeft. Bij zwembad en op vakantie naar strand moet zij dan noodgedwongen op krukken lopen, wat erg zwaar is voor de schouders.

In de aanvraag van 21 maart 2023 vult de revalidatiearts aan dat het ontbreken van een badprothese ook voor douchen thuis toenemende onveilige situaties geeft, aangezien de linkervoet regelmatig overbelastingsklachten heeft door fasciitis.

Orthopedisch adviseur over voorliggende voorzieningen

De orthopedisch adviseur van de leverancier geeft in de brief van 1 mei 2023 op de vraag van verweerder waarom niet kan worden volstaan met voorliggende voorzieningen zoals een aanpassing aan de vloer van de badkamer, een douchezitje of een waterbestendige hoes om de prothese, als antwoord dat met één been de douche ingaan bijna onmogelijk is en een aanpassing aan de vloer dus niet relevant is. Een douchezitje is zeker adequaat maar de beleving om staand te douchen is voor verzoekster onontbeerlijk. Voor wat betreft een waterbestendige hoes stelt de orthopedisch adviseur de tegenvraag 'wat als er water bij de elektronica van de AAK knie komt?' en geeft aan dat de kosten kunnen oplopen naar duizenden euro's, en met een hoes functioneert de knie niet optimaal wat gevaarlijk kan zijn. De orthopedisch adviseur geeft aan dat een badprothese voor verzoekster echt relevant is en de beste optie.

Afwijzing verweerder

Verweerder geeft in zijn brief van 15 december 2023 aan de badprothese, zijnde een tweede voorziening, te beoordelen op basis van doelmatigheid, en onder andere te kijken naar voorliggende alternatieven en frequent gebruik. Voor buitenshuis douchen, bezoek aan zwembad en strand tijdens vakantie is inzet van een badprothese niet doelmatig wegens geringe inzet en voorliggende voorzieningen (douchekruk, douchehoes, krukken). Ook voor douchen in de thuissituatie zijn andere voorliggende voorzieningen (zoals een douchestoel, hoes, beugels en antislipvloer) waarmee veilig douchen in de thuissituatie gerealiseerd kan worden, aldus verweerder.

Wat betreft het lopen met de hond op het strand is de C-Leg juist geschikt wegens de ongelijke grond. Langs de vloedlijn lopen kan met een C-Leg, deze is spatwater dicht, zolang men niet in het water loopt. Voor rondom het zwembad is een zwembadrolstoel beschikbaar en waterdichte krukken met aangepaste doppen om op het strand en in het zwembad zonder prothese naar het water te komen. Een badprothese zou dit inderdaad vergemakkelijken, maar gezien de voorliggende alternatieven en de beperkte frequentie (verweerder geeft aan nergens te lezen dat met regelmaat wordt gezwommen, enkel bij gelegenheid en goed weer) acht verweerder dit onvoldoende om de kosten van een tweede prothese te kunnen rechtvaardigen.

Overwegingen Zorginstituut

Verstrekking van een badprothese geschiedt slechts in uitzonderlijke situaties. Gelet op artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) en volgens de Toelichting op artikel 2.8 van de Rzv, moet een verzekerde redelijkerwijs aangewezen zijn op een bepaald type prothese.

Hierbij spelen de individuele omstandigheden van de persoon – het activiteitsniveau en de deelname aan het maatschappelijk verkeer – een belangrijke rol. De individuele omstandigheden geven de doorslag bij de beoordeling of een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op een prothese in speciale uitvoering, zoals een badprothese.³

Bij het douchen zijn in principe andere hulpmiddelen voorliggend, zoals een waterdichte beschermhoes of een plastic om de reguliere prothese tijdens het douchen af te dekken; een douchestoel of douche-zitje; handgrepen en een antislipvloer in de doucheruimte, en/of verplaatsing met behulp van krukken met antislipdoppen. Naast deze hulpmiddelen kan in het zwembad bijvoorbeeld van een zwembadrolstoel gebruik gemaakt worden.⁴

Een voorbeeld van een situatie waarbij verstrekking van een badprothese aangewezen kan zijn, is wanneer iemand op zeer regelmatige basis het zwembad bezoekt en bovengenoemde alternatieven geen optie blijken te zijn.⁵

Zoals eerder hierboven aangegeven, is doelmatigheid niet aan het Zorginstituut maar aan verweerder om te beoordelen. Het Zorginstituut kan hierbij wel punten van aandacht noemen.

In de brief van 15 december 2023 geeft verweerder aan naar voorliggende alternatieven en frequent gebruik te kijken.

Voor wat betreft douchen geeft de orthopedisch adviseur van de leverancier aan dat een hoes om de prothese risico's geeft. Het Zorginstituut kan dit volgen, aangezien het een bovenbeenprothese betreft met (kwetsbare) elektronica in het kniegewricht en uit de productinformatie is op te maken dat de C-Leg niet tijdens douchen gedragen moet worden.⁶ Uit de brief van de genoemde orthopedisch adviseur is echter op te maken dat, hoewel deze aangeeft dat staand douchen voor verzoekster onontbeerlijk is, een douchezitje adequaat is. Overigens moet de badkamer dan wel voldoende veilig zijn (antislipvloer, beugels) om zich zonder C-leg, met looprek of krukken naar douche of bad te begeven.

Voor wat betreft lopen op het strand geeft verweerder terecht aan dat de C-leg juist geschikt is voor lopen op ongelijke grond. Of een badprothese voor het lopen op het strand even veilig is, is uit de voorliggende informatie niet op te maken. Wel kan uit het schrijven van verzoekster indirect opgemaakt worden dat zij blootsvoets zou willen lopen, hetgeen met een C-leg die is afgesteld op het dragen van schoenen, niet mogelijk is.

Daarnaast is het niet duidelijk of bij gebruik van de C-leg op het strand de kans bestaat dat er zand in de prothese/ de elektronica kan komen. Dit hangt af van de afwerking van de prothese.

³ Zie ook het advies van het Zorginstituut d.d. 5 februari 2019, inzake geschil met zaaknummer 2019000091.

⁴ Idem

⁵ Idem

⁶ Zie FAQ's op www.ottobock.com/nl-nl/product/3C88-3~23C98-3. De C-Leg is weer- en waterbestendig in tal van alledaagse situaties, zoals regen of spatwater, maar is niet waterdicht en moet niet gedragen worden tijdens douchen of zwemmen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Genium X3, welke wel water- en corrosiebestendig is, www.ottobock.com/nl-nl/product/3B5-3.

Verder is uit de informatie van verzoekster op te maken dat zij een badprothese frequent zal gebruiken, zowel in zomer als in de winter. Hier is verweerder niet expliciet op ingegaan. In de brief van 15 december 2023 noemt verweerder beperkte frequentie in het kader van zwemmen.

Uit de voorliggende informatie is op te maken dat verzoekster waarschijnlijk met de door de verweerder genoemde alternatieven zou kunnen volstaan. Wel zou nog gekeken moeten worden of de C-leg inderdaad geschikt is voor lopen in het zand. Tot slot is het de vraag of de frequentie van het strandbezoek verstrekking van een tweede prothese vanuit de basisverzekering rechtvaardigt.

Conclusie

Uit het voorliggende dossier kan geconcludeerd worden dat verzoekster waarschijnlijk wel met de door de verweerder genoemde alternatieven zou kunnen volstaan. Het is aan verweerder om te beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

Advies

Het Zorginstituut kan niet beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese. Dit is, in het kader van de doelmatigheid, aan verweerder om te beoordelen.

Definitief advies

Ontvangen stukken

Het Zorginstituut heeft het verslag van de hoorzitting en een e-mail van verweerder van 28 februari 2024 ontvangen.

Hoorzittingsverslag

Verzoekster geeft op de hoorzitting aan dat zij de badprothese elke dag wil gebruiken om te douchen en ook voor bezoeken aan het zwembad en het strand tijdens vakanties. Zij geeft aan dat dit met een reguliere prothese niet veilig is en ook is het lopen met één been en twee krukken onplezierig, gezien het feit dat mensen hiernaar kijken. Ook geeft verzoekster aan dat zij bij een zwembadrolstoel altijd afhankelijk is van iemand anders, terwijl zij redelijk zelfstandig is en ook wil zijn. Bovendien is een zwembadrolstoel niet bij ieder zwembad beschikbaar. Verzoekster geeft aan de C-leg de hele dag te gebruiken. De badprothese zal iets minder, maar wel elke dag gebruikt worden. Volgens verzoekster kan zij zonder badprothese haar kwaliteit van leven niet verbeteren. Zij werkt en doet het huishouden en heeft kinderen, en het zou fijn zijn weer meer te kunnen doen. Zij vermijdt nu bijvoorbeeld naar het zwembad of het strand te gaan. De kosten van beschadiging aan de prothese na een bezoek aan het strand blijven namelijk wel voor haar rekening.

Verweerder geeft op de hoorzitting aan dat vanuit de zorgverzekeraar moet worden gekeken naar de doelmatigheid. Volgens verweerder is niet de vraag of verzoekster de prothese voor het staand douchen zou gebruiken, maar het gaat erom dat er een alternatief is, namelijk zittend douchen. Op de vraag van de commissie wanneer een badprothese doelmatig is, geeft verweerder aan dat gekeken wordt of er een passend en adequaat alternatief is. Verweerder geeft aan dat als dit er niet is, gekeken wordt naar de frequentie waarmee een hulpmiddel wordt ingezet. Verweerder geeft een voorbeeld dat als iemand die meermaals per week zwemt, voorliggend met krukken, en dit lukt op enig moment niet meer met krukken vanwege de fysieke situatie.

Ook spelen de kosten van een badprothese hierbij een rol. Op het moment dat het iemand in het dagelijks leven brengt wat anders niet mogelijk zou zijn, kan er wel een verstrekking zijn. Wat betreft het risico op beschadiging van de C-leg bij gebruik op bijvoorbeeld het strand, geeft verweerder aan dat de C-leg juist geschikt is om op zand of strand te lopen. Er mag echter geen zand of water in de prothese komen. Verder geeft verweerder aan dat wandelen met de hond op het strand juist moet kunnen, maar bij de branding lopen kan niet goed en er moet een lange broek worden gedragen.

Nagekomen stuk van verweerder

Verweerder schrijft in zijn e-mail van 28 februari 2024 dat volgens de offerte van januari 2023 de badprothese € 7.936,50 kost en dat een dergelijke badprothese ongeveer 3 jaar mee gaat. Los van de frequentie van het gebruik van de badprothese, is er bij de beschreven situaties een alternatief of goedkopere oplossing die adequaat moet worden geacht. De verschafte C-leg (voor het wandelen op het zandgedeelte van het strand, alhoewel met gebruik van schoenen, dragen van een lange broek en niet gaan zitten in het zand) in combinatie met eventuele ondersteunende hulpmiddelen als een douchekruk voor het douchen en krukken of zwembadrolstoel voor het verplaatsen rondom een zwembad bieden een reële (en veilige) oplossing. In het kader van de doelmatigheidsoverweging die de zorgverzekeraar moet maken, zijn de kosten van de badprothese te hoog om in deze situatie tot vergoeding over te gaan, aldus verweerder.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

De vraag in geschil is of verzoekster naast de C-leg is aangewezen op een tweede prothese, namelijk een badprothese.

Zoals in het voorlopig advies ook is aangegeven, is doelmatigheid niet aan het Zorginstituut maar aan verweerder om te beoordelen. Het Zorginstituut kan hierbij wel punten van aandacht noemen.

Het Zorginstituut concludeerde in het voorlopig advies, op basis van het voorliggende dossier, dat verzoekster waarschijnlijk met de door de verweerder genoemde alternatieven zou kunnen volstaan, en dat het aan verweerder is om te beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

Punten van aandacht die in de ontvangen stukken naar voren komen, zijn onder meer de relatief hoge kosten van de badprothese (die vanwege het kniegewricht uiteraard hoger zijn dan kosten voor een badprothese in geval van onderbeenamputatie), de voor- en nadelen van het gebruik van de C-leg op het strand, alsook hetgeen verzoekster aangeeft, dat zij nu bezoeken aan het zwembad en strand vermijdt. Deze zouden door verweerder in de overwegingen moeten worden meegenomen.

Conclusie

Verweerder dient te beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op de aangevraagde badprothese (tweede prothese).

Advies

Het is aan verweerder, in het kader van de doelmatigheid, te beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 15 december 2023 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoekster en verweerder hebben een geschil over de verstrekking van een badprothese.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In artikel B.17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoekster aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoekster op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoekster

Verzoekster maakt sinds de amputatie van haar rechterbeen gebruik van een C-Leg. Zij geeft aan dat ze een actief leven heeft, maar ook beperkt is met een prothese.

Verzoekster heeft bij verweerder een aanvraag ingediend voor een badprothese.

Verzoekster geeft aan dat zij met een badprothese weer staand kan douchen. Ook kan verzoekster met een badprothese het strand of zwembad bezoeken. Met haar huidige prothese (C-leg) moet zij haar schoenen aanhouden, waardoor ze niet door het zand kan lopen. Het is zeer vervelend om met één been en twee krukken door het zand voort te bewegen en ook in het zwembad moet zij oppassen voor gladheid. Een badprothese biedt meer veiligheid, omdat zij met de C-leg niet het water in kan gaan, aldus verzoekster.

Verweerder heeft de aanvraag afgewezen, omdat geen sprake zou zijn van doelmatige zorg.

Volgens verweerder zijn er voor binnenshuis doelmatigere voorzieningen beschikbaar, zoals een douchestoel of hoes. Verweerder stelt dat de thuissituatie is aan te passen met beugels en een antislipvloer, zodat verzoekster veilig kan douchen.

Verweerder voert aan dat het in dit geval gaat om gebruik op onregelmatige basis, bijvoorbeeld bij het zwemmen en op vakantie. Volgens verweerder heeft verzoekster met de C-leg een goede voorziening en zou de badprothese enkel voor meer gemak zorgen. Gezien de voorliggende alternatieven en de beperkte

frequentie, is verweerder van standpunt dat verzoekster niet redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

Juridisch kader

Polisvoorwaarden

In artikel B.17 van de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op hulpmiddelenzorg omschreven met verwijzing naar de Regeling zorgverzekering (Rzv) en het Reglement Hulpmiddelen, behorende bij de zorgverzekering.

In artikel B.17.6 van het Reglement zijn nadere voorwaarden gesteld voor 'uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking'.

Ook is in het Reglement¹ geregeld dat sprake moet zijn van doelmatige zorg. Er moet altijd een indicatie voor de zorg zijn en het mag geen onnodig dure zorg zijn, aldus het Reglement.

Toepasselijke regelgeving

'Uitwendige hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van anatomische eigenschappen van onderdelen van het menselijk lichaam of bedekking daarvan' zijn geregeld in artikel 2.6, onderdeel a, van de Rzv en nader uitgewerkt in artikel 2.8 van de Rzv.

Een badprothese is een hulpmiddel als bedoeld in artikel 2.8, sub a, onder 1°, van de Rzv: 'Hulpmiddelen ter volledige of gedeeltelijke vervanging van de onderste en bovenste extremiteiten'.

Redelijkerwijs aangewezen op

Volgens artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) heeft een verzekerde slechts recht op een vorm van zorg of een dienst voor zover hij daarop naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen. Een hulpmiddel moet geschikt zijn om de beperkingen/belemmeringen van de verzekerde in aanvaardbare mate te compenseren. Daarbij dienen, indien het gaat om een verstrekking in de vorm van een hulpmiddel, de aard, kwaliteit en constructie van dat middel, alsmede de concrete feiten en omstandigheden waarin de individuele verzekerde op het gebruik ervan is aangewezen, richtinggevend te zijn.²

Doelmatigheid

Vervolgens is het uitgangspunt dat de doelmatigheid een onderwerp is dat behoort tot de verantwoordelijkheid van de zorgverzekeraar. Hierbij kunnen de kosten in overweging worden genomen. De verstrekking moet niet onnodig duur zijn. Van een onnodig dure voorziening is sprake als in plaats van deze voorziening goedkopere adequate, alternatieve hulpmiddelen voorhanden zijn. Het Zorginstituut kan niet adviseren over de doelmatigheid.

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

¹ Zie artikel 2.5 van het Reglement.

² CRvB, 15 augustus 2007, 05/5963 ZFW en CRvB, 19 september 2007, 06/1478 ZFW.

Uit het dossier is op te maken dat de indicatie voor een beenprothese niet in geschil is. Verzoekster is als gevolg van een transfemorale amputatie van haar rechterbeen aangewezen op een bovenbeenprothese. Zij beschikt over een C-leg. Een C-leg is een bovenbeenprothese welke is voorzien van een microprocessor gestuurde, auto-adaptieve knie (AAK). Hierbij worden de standfase en zwaafase van het been elektronisch gestuurd.

De vraag in geschil is of verzoekster naast de C-leg is aangewezen op een badprothese. Hierbij gaat het om een tweede prothese.

Een indicatie voor een badprothese naast een reguliere prothese vanuit de Regeling zorgverzekering (Rzv) kan bestaan als er een medische reden is voor gebruik van de badprothese. Er is bijvoorbeeld een medische indicatie om te zwemmen en andere/ voorliggende voorzieningen kunnen niet volstaan. Indien hier geen sprake van is, zoals in geval van verzoekster, moet verstrekking vanuit de Rzv beoordeeld worden op basis van doelmatigheid. Zoals ook in het juridisch kader is uiteengezet, is het aan de zorgverzekeraar om de doelmatigheid te beoordelen.

Aangevraagde badprothese

Verzoekster geeft in het dossier aan dat de badprothese het leven dat nu enigszins beperkt is, een stuk zal veraangenamen. Zij probeert alles, maar sommige dingen gaan niet meer of langzamer. Met een badprothese kan zij veilig naar het strand en zwembad. Nu moet zij met twee krukken en op één been naar het strand en zwembad. Dit is op het strand en langs de vloedlijn niet te doen, omdat de krukken het zand in gaan waardoor het lopen moeizaam gaat. Met een computergestuurde prothese met schoenen aan door het zand en langs de vloedlijn lopen is niet haalbaar. Met de huidige prothese kan zij niet zonder schoenen lopen, omdat de prothese is afgesteld op de schoenen die zij draagt. In het zwembad is de kans op uitglijden groot. Een badprothese zou haar ook helpen om staand te kunnen douchen. Nu zit zij op een krukje of gaat in bad, wat een belasting is voor haar armen en schouders. Ook heeft verzoekster een jacuzzi waar zij met een badprothese meer gebruik van zal kunnen maken.

Volgens verzoekster zal zij gedurende het jaar genoeg gebruik maken van de badprothese. Zij gaat graag met de hond naar het strand. Zodra het weer het toelaat gaat zij naar het strand of zwembad, zowel in de zomer als winter, en vakantie naar een warm land met strand is ook favoriet. Nu beperkt zij deze bezoeken omdat het zich met één been en twee krukken door het zand op het strand voortbewegen zeer vervelend is en onveilig bij het zwembad door gladheid. De badprothese geeft naast het veraangenamen van het leven ook meer veiligheid, aldus verzoekster.

Revalidatiearts over de motivatie van de aanvraag

De revalidatiearts geeft in de aanvraag van 12 januari 2023 als motivatie aan dat verzoekster nooit op krukken loopt en dat het zonder badprothese voor douchen en bad op andere plekken dan thuis een onveilige situatie geeft. Bij zwembad en op vakantie naar strand moet zij dan noodgedwongen op krukken lopen, wat erg zwaar is voor de schouders.

In de aanvraag van 21 maart 2023 vult de revalidatiearts aan dat het ontbreken van een badprothese ook voor douchen thuis toenemende onveilige situaties geeft, aangezien de linkervoet regelmatig overbelastingsklachten heeft door fasciitis.

Orthopedisch adviseur over voorliggende voorzieningen

De orthopedisch adviseur van de leverancier geeft in de brief van 1 mei 2023 op de vraag van verweerder waarom niet kan worden volstaan met voorliggende voorzieningen zoals een aanpassing aan de vloer van de badkamer, een douchezitje of een waterbestendige hoes om de prothese, als antwoord dat met één been de douche ingaan bijna onmogelijk is en een aanpassing aan de vloer dus niet relevant is. Een douchezitje is zeker adequaat maar de beleving om staand te douchen is voor verzoekster onontbeerlijk. Voor wat betreft een waterbestendige hoes stelt de orthopedisch adviseur de tegenvraag 'wat als er water bij de elektronica van de AAK knie komt?' en geeft aan dat de kosten kunnen oplopen naar duizenden euro's, en met een hoes functioneert de knie niet optimaal wat gevaarlijk kan zijn. De orthopedisch adviseur geeft aan dat een badprothese voor verzoekster echt relevant is en de beste optie.

Afwijzing verweerder

Verweerder geeft in zijn brief van 15 december 2023 aan de badprothese, zijnde een tweede voorziening, te beoordelen op basis van doelmatigheid, en onder andere te kijken naar voorliggende alternatieven en frequent gebruik. Voor buitenshuis douchen, bezoek aan zwembad en strand tijdens vakantie is inzet van een badprothese niet doelmatig wegens geringe inzet en voorliggende voorzieningen (douchekruk, douchehoes, krukken). Ook voor douchen in de thuissituatie zijn andere voorliggende voorzieningen (zoals een douchestoel, hoes, beugels en antislipvloer) waarmee veilig douchen in de thuissituatie gerealiseerd kan worden, aldus verweerder.

Wat betreft het lopen met de hond op het strand is de C-Leg juist geschikt wegens de ongelijke grond. Langs de vloedlijn lopen kan met een C-Leg, deze is spatwater dicht, zolang men niet in het water loopt. Voor rondom het zwembad is een zwembadrolstoel beschikbaar en waterdichte krukken met aangepaste doppen om op het strand en in het zwembad zonder prothese naar het water te komen. Een badprothese zou dit inderdaad vergemakkelijken, maar gezien de voorliggende alternatieven en de beperkte frequentie (verweerder geeft aan nergens te lezen dat met regelmaat wordt gezwommen, enkel bij gelegenheid en goed weer) acht verweerder dit onvoldoende om de kosten van een tweede prothese te kunnen rechtvaardigen.

Overwegingen Zorginstituut

Verstrekking van een badprothese geschiedt slechts in uitzonderlijke situaties. Gelet op artikel 2.1, derde lid, van het Besluit zorgverzekering (Bzv) en volgens de Toelichting op artikel 2.8 van de Rzv, moet een verzekerde redelijkerwijs aangewezen zijn op een bepaald type prothese. Hierbij spelen de individuele omstandigheden van de persoon – het activiteitsniveau en de deelname aan het maatschappelijk verkeer – een belangrijke rol. De individuele omstandigheden geven de doorslag bij de beoordeling of een verzekerde redelijkerwijs is aangewezen op een prothese in speciale uitvoering, zoals een badprothese.³

Bij het douchen zijn in principe andere hulpmiddelen voorliggend, zoals een waterdichte beschermhoes of een plastic om de reguliere prothese tijdens het douchen af te dekken; een douchestoel of douche-zitje; handgrepen en een antislipvloer in de doucheruimte, en/of verplaatsing met behulp van krukken met antislipdoppen. Naast deze hulpmiddelen kan in het zwembad bijvoorbeeld van een zwembadrolstoel gebruik gemaakt worden.⁴

³ Zie ook het advies van het Zorginstituut d.d. 5 februari 2019, inzake geschil met zaaknummer 2019000091.

⁴ Idem

Een voorbeeld van een situatie waarbij verstrekking van een badprothese aangewezen kan zijn, is wanneer iemand op zeer regelmatige basis het zwembad bezoekt en bovengenoemde alternatieven geen optie blijken te zijn.⁵

Zoals eerder hierboven aangegeven, is doelmatigheid niet aan het Zorginstituut maar aan verweerder om te beoordelen. Het Zorginstituut kan hierbij wel punten van aandacht noemen.

In de brief van 15 december 2023 geeft verweerder aan naar voorliggende alternatieven en frequent gebruik te kijken.

Voor wat betreft douchen geeft de orthopedisch adviseur van de leverancier aan dat een hoes om de prothese risico's geeft. Het Zorginstituut kan dit volgen, aangezien het een bovenbeenprothese betreft met (kwetsbare) elektronica in het kniegewricht en uit de productinformatie is op te maken dat de C-Leg niet tijdens douchen gedragen moet worden.⁶ Uit de brief van de genoemde orthopedisch adviseur is echter op te maken dat, hoewel deze aangeeft dat staand douchen voor verzoekster onontbeerlijk is, een douchezitje adequaat is. Overigens moet de badkamer dan wel voldoende veilig zijn (antislipvloer, beugels) om zich zonder C-leg, met looprek of krukken naar douche of bad te begeven.

Voor wat betreft lopen op het strand geeft verweerder terecht aan dat de C-leg juist geschikt is voor lopen op ongelijke grond. Of een badprothese voor het lopen op het strand even veilig is, is uit de voorliggende informatie niet op te maken. Wel kan uit het schrijven van verzoekster indirect opgemaakt worden dat zij blootsvoets zou willen lopen, hetgeen met een C-leg die is afgesteld op het dragen van schoenen, niet mogelijk is.

Daarnaast is het niet duidelijk of bij gebruik van de C-leg op het strand de kans bestaat dat er zand in de prothese/ de elektronica kan komen. Dit hangt af van de afwerking van de prothese.

Verder is uit de informatie van verzoekster op te maken dat zij een badprothese frequent zal gebruiken, zowel in zomer als in de winter. Hier is verweerder niet expliciet op ingegaan. In de brief van 15 december 2023 noemt verweerder beperkte frequentie in het kader van zwemmen.

Uit de voorliggende informatie is op te maken dat verzoekster waarschijnlijk met de door de verweerder genoemde alternatieven zou kunnen volstaan. Wel zou nog gekeken moeten worden of de C-leg inderdaad geschikt is voor lopen in het zand. Tot slot is het de vraag of de frequentie van het strandbezoek verstrekking van een tweede prothese vanuit de basisverzekering rechtvaardigt.

Conclusie

Uit het voorliggende dossier kan geconcludeerd worden dat verzoekster waarschijnlijk wel met de door de verweerder genoemde alternatieven zou kunnen volstaan. Het is aan verweerder om te beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese.

⁵ Idem

⁶ Zie FAQ's op www.ottobock.com/nl-nl/product/3C88-3~23C98-3, De C-Leg is weer- en waterbestendig in tal van alledaagse situaties, zoals regen of spatwater, maar is niet waterdicht en moet niet gedragen worden tijdens douchen of zwemmen. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld de Genium X3, welke wel water- en corrosiebestendig is, www.ottobock.com/nl-nl/product/3B5-3.

Zorginstituut Nederland

Advies

Het Zorginstituut kan niet beoordelen of verzoekster redelijkerwijs is aangewezen op een tweede prothese. Dit is, in het kader van de doelmatigheid, aan verweerder om te beoordelen.